

“Vi samarbejder i Tasiilaq” - tilbagemelding på arbejdet foråret 2021

Indledning:

Hermed afrapportering på Tasiilami Suleqatigiippugut, for foråret 2021. Vi har været afsted to gange, med det tredje besøg igang lige nu juli/august måned.

Turen i marts var stærkt præget af at vi endelig kunne komme igang med at afholde den lokalt tilrettelagte seksualundervisning. Det er et undervisningsforløb som vi har arbejdet på at få startet op, siden politirapporten om seksuelle overgreb i Tasiilaq havde dette som en af sine anbefalinger i efteråret 2019. Dette beskrives nærmere nedenfor. Derudover er vi involverede i udviklingsarbejdet i huset på forskellig vis, yder coaching og forsøger at koble husets medarbejdere og deres ideer så tæt som muligt med andre aktiviteter i byen. Fx er de unge fra Igdllo centrale for opførelsen af brættet - se nedenfor.

Vi fortsatte arbejdet med udviklingen af “Et fælles børnesyn”. Her er alle de interessenter der er på børne- og ungeområdet i byen fra vuggestue, børnehaver, skole og klub, til BFC, børnehjem, ungecenter og politi involverede. Fokus i dette arbejde er, at understøtte udviklingen af samarbejdet på tværs af byens institutioner, og at understøtte at udviklingsarbejde integreres og formidles bedst muligt på tværs.

Derudover har fokus været på at sikre, at etableringen af det nye bræt i byen bliver igangsat. Det finder sted i et tværgående samarbejde mellem Lokaludvalg, Erhvervsråd Øst, Fisker- og fangerforeningen og de unge fra Igdllo. Det er stor opmærksomhed på dette samarbejde, som forsøger at koble de unge med de erhvervsaktive for derigennem at skabe netværk og muligheder for job for de unge osv. Dette projekt har stor bevågenhed fra Borgmesteren, og vi ser virkelig frem til at det realiseres. Materialerne er lige ankommet til byen i juli 2021, så det bliver spændende at kunne følge arbejdet.

Vi arbejder tæt sammen med det lokale politi, og det begynder at give pote. Således var vi inviteret til at deltage i et møde mellem politi og byens handlende omkring en ændring af håndteringen af uro udenfor og omkring butikkernes indgange. Vi var inviteret med for at understøtte en god dialog i mødet, og det lykkedes faktisk at få en fælles aftale om at politi og butikker arbejder sammen om at nedbringe uroen. Hvis nogen skaber ballade, lukker man for udsalget både hos Pilersuisok og i den private butik med ølsalg, og politiet følger op med øget patruljering m.m.

Skolen er igang med en del udviklingsarbejder, og også her forsøger vi at understøtte og koble arbejdet til de øvrige tiltag som finder sted i byen. Derudover har vi forsøgt at understøtte udviklingen af et bedre samarbejde mellem BFC og Skolen, da dette samarbejde har været noget udfordret det sidste halve år. Skolen ønsker at lave en udviklingsplan for en mere grønlandsk folkeskole, og også her forsøger vi at give en hånd med.

var noget udfordret denne skolens udviklingsinitiativer bliver koblet på de øvrige udviklingstiltag i byen, at understøtte Igdlos udviklingstiltag i forhold til skole, museum osv., at koordinere tiltag omkring voldsomme unge i byen og deres muligheder for at komme ud i mere praktiske tilbud for perioder, hvorefter de gerne skal integreres i skole og uddannelsesverdenen igen,

Siden efteråret 2020 har vi arbejdet sammen med Unicef Grønland om etableringen af en workshop for alle involverede i udviklingsarbejde i Tasiilaq på børne- og ungeområdet. Denne workshop blev afholdt i juni med deltagelse fra Unicef, Børnetalsmanden, Foreningen Grønlandske Børn, kommunens fagchef og flere andre. Her introduceredes de forskellige interesseorganisationer til hinanden og en ide som er under udvikling i Tasiilaq med en slags "forældrehøjskole" blev præsenteret. Der var enighed om at man kender for lidt til hinandens visioner og målsætninger, og at der skal afholdes endnu en workshop id et tidlige efterår.

Da der fra Lokaludvalget i Tasiilaq har været et stærkt ønske om at vi hjælper med at borgerne i byen får større indflydelse på udviklingen af boligsituationen i byen, har vi ligeledes været aktive for at skabe et solidt samarbejde mellem Iserits direktion i Nuuk og lokale interessegrupper som ønsker at deltage i udviklingen indenfor boligområdet i byen.

Endelig har vi arbejdet videre på projektet som vi satte igang i efteråret 2020, i forhold til at få etableret bedre toiletforhold i den store del af byens boligmasse som fortsat lever med spandetoiletter og dagrenovation. Der skal nybygges i byen i løbet af et par år, og byggemodningen til dette er gået igang, med sprængninger så der kan føres vand og kloakafledning til det nye boligområde. Denne byggemodning går direkte igennem et af de områder i byen, hvor de små og ofte gamle huse hverken har indlagt vand eller kloaktilslutning. Her forsøger vi at hjælpe med at undersøge hvilke muligheder for tilslutning disse gamle og for de flestes vedkommende private husholdninger har. Vi ved at det er af stor betydning for børns sundhed og udvikling, at deres boligsituation er i orden, men med en gennemsnitlig indkomst i byen på 158.000 kr., er der lang vej til at kunne financiere at bygge et ordentligt badeværelse med vand, toilet og bad.

Med rollen som "byens udviklingsteam" mødes vi med stor tillid og åbenhed i forhold til de udfordringer som byens professionelle står med og i. Vores arbejde går ofte på tværs, idet vi søger at koble personer, borgere og professionelle, institutioner, afdelinger og dermed mennesker som har fælles interesser til givne initiativer. Det tager tid at finde ud af hvem der har interesse i et initiativ, og det tager ikke mindst tid at tale med disse forskellige interessenter og etablere en tværgående tillid til at det er i fællesskab opgaverne kan løftes. Endelig tager det tid så at f parterne til at mødes og begynde at tale om de fælles interesseområder man har.

Som vi beskrev i vores tilbagemelding for efteråret 2020 har vi ikke noget projekt som er "vores". Vi arbejder for at de etablerede og/eller ønskede projekter i byen bliver så forankrede og succesfulde som muligt - med henblik på forbedring af børn og unges livsvilkår. Med 1 1/2 år gået af vores 8-års perspektiv, har vi fortsat "god tid". Det betyder at vi kan vende tilbage til kontakter og projekter igen og igen, for langsomt at sikre at de forankres bredt, og at sikre at de involverede holder fast i vedtagne vigtige udviklingsspor for byens børn og unge.

Det blev tydeligt på turen i marts at nye aktører i byen, nye chefer eller nye NGO'er har brug for ordentlig og god kontakt og samtale, for at forstå på hvilken måde vi arbejder. Vi kan opleves som "truende", hvis man er kommet til byen og ønsker at gøre en forskel, og

vi så spørger ind til baggrund, kontakter osv. Her er der i høj grad brug for at opdragsgivere i Nuuk eller andre steder ved af hvad vi kan understøtte, og at de er med til at etablere en kontakt som er positiv og fremadrettet. Det er vigtigt at fortælle nye initiativtagere som kommer til byen, at vi er der også for at hjælpe dem med at få den størst mulige kontakt og gennemslagskraft, men at dette ikke nødvendigvis kommer af at spille solo, eller at holde kortene tæt på kroppen, men af at indgå i netværk og tage det fælles ansvar for at udviklingstiltag kommer i hus.

Kort og godt ser vi idag den største udfordring ligger i fokus, sammenhæng og koordinering. At der kollektivt bliver arbejdet på, at Tasiilaq er centrum for Tasiilaq. Det kunne være ved at det også administrativt bliver tydeligere, at forvaltningschefen i Tasiilaq har ansvaret for at sætte den tværgående ledelsesmæssige ramme og retning for udviklingsarbejdet - eventuelt i et beskrevet og aftalt tæt samarbejde med fagdirektørerne placeret i Nuuk. Det kunne ske ved at økonomi, initiativ og ansvar følges ad, og at der dermed ville kunne skabes en lokal Tasiilaq løsning for Tasiilaq. Der var på et tidspunkt tale om at lave en frikommuneansøgning for Tasiilaq Distrikt. Hvis det stadigvæk er aktuelt vil vi gerne deltage i samtaler om og arbejdet med at beskrive, hvordan dette kunne se ud. Vi er idag ikke i tvivl om, at en større forankring, fokusering og styring af den kommunale indsats i Tasiilaq, og en lokalt båret koordinering mellem selvstyrebarne, kommunale og lokale vil kunne medvirke til, at byen og distriktet får en oplevelse af at blive respekteret og værdsat som et ligeværdigt medlem af den kommunale familie.

Besøg i Tasiilaq:

Vi har i perioden januar til juni 2021 afholdt to besøg i Tasiilaq. Det første fandt sted i begyndelsen af marts, det sidste i begyndelsen af juni. I marts måned havde vi to unge konsulenter med som underviste en gruppe unge i seksualitet. Efter besøget i marts endes vi om at øge vores tilstedeværelse i byen ved at tage afsted alene nogle gange. Det bliver mulighed for flere besøg og større tilstedeværelse, men giver omvendt et tab i forhold til at holde fast i og udvikle de kontakter som den ene eller den anden af os er primære i forhold til.

Marts 2021:

På besøget i marts var vi fire personer afsted: sygeplejerske Sara Pais, læge Morten Ruge, Søren Skov og Pernille Thorup.

Seksualundervisning i Tasiilaq:

Det har været et længe ønsket mål, at få etableret en løbende seksualundervisning i byen. Vi har talt med sundhedsplejersker, jordemødre og skolelærere som alle har en oplevelse af at det er et "stedbarn" i deres opgaveportefølge. Det er noget man godt ved skal finde sted, men ikke noget nogen "elsker". Med etableringen af "Issaqi", hvor en gruppe på 16 unge fra byen har gennemført et 14 dages undervisningsforløb, er der nu etableret et hold af ung-til ung undervisere, som i de kommende år forhåbentlig kan være rollemodeller for byens øvrige unge. Efter 10 dages intensiv undervisning sluttede forløbet med at de 16 unge var ude at undervise skolens 7. klasser, de unge i byens klub og på Majoriaq. Da forløbet var slut havde de unge undervist 130 andre unge i byen - det var de to unge undervisere godt tilfredse med!! Forløbet havde i løbet af de to uger undervisningen fandt sted kontakt med sundhedsplejen, jordemoderen, BFA og politiet som alle kom og fortalte om deres vinkel på og tilgang til unge og seksualitet. Det var rørende at se, hvordan de 16 unge i løbet af perioden gik fra at sidde rundt omkring i lokalet til at samles som et team og virkelig føle sig som et hold. Planen er at der skal mere undervisning af gruppen til, og at

de skal ud igen og undervise de nye 7 klasser. Derudover har politiets forebyggelsesenhed i Nuuk vist interesse for at bruge gruppen af unge i forbindelse med det tema de arbejder på at udvikle lige nu omkring unge og vold. Endelig har kommunens forebyggelsesafdeling i Nuuk vist interesse for at høre mere om hvordan gruppen arbejder, så det eventuelt kan "kopieres" andre steder i kommunen. Det kunne være sjovt for de unge fra Tasiilaq at få en oplevelse af at være "first movers" og at kunne dele ud af deres viden til andre i Grønland. Der kom en rigtig god artikel i Sermitsiaq om forløbet også, og flere af de unge havde efterfølgende lyst til at bringe deres viden ud til bygder og andre tider hvor de kommer. Projektet var forankret i Igdlo, men havde unge deltagere andre steder fra. Der var fx en tolk fra sygehuset, udsmitteren fra kroen, kontoreleverne fra kommunen, ungemedarbejdere fra klubben, frivillige fra Igdlo og mange andre. Det var et fornøjeligt forløb, fyldt med glæde og latter og koncentreret læring. Der blev delt historier og erfaringer, og for mange af de unge var det første gang de havde lejlighed til at tale om seksualitet i et åbent og tillidsfuldt rum.

Det nye Bræt:

Som en del af besøget i marts måned var vi vært for endnu et møde i arbejdsgruppen som skal sikre at brættet bliver opført. Her mødtes Lokaludvalget, byens erhvervsråd og Fisker- og fangerforeningen med forvaltningen. Man enedes om at stå sammen om opførelsen, og at håndværkerne i byen ikke skal konkurrere om at få opgaven, men netop skal samarbejde og tage hver den del som er deres ekspertise. Det er en del af aftalen at de unge i byen skal være med til opførelsen. Materialerne til brættet er netop ankommet til byen og det er tanken at gravearbejdet, støbning og tilslutningsarbejdet til vand osv. går i gang snarest.

Et fælles børnesyn:

Vi afholdt en workshop i temaet "et fælles børnesyn". Her arbejdede vi videre med de tematikker som kom op i efteråret, og havde blandt andet besøg af politiet som fortalte om unge og hærværk i byen. Det er tydeligt at dette forum er vigtigt at videreudvikle. Den nye leder fra det nyetablerede Ungecenter var med, og dette forum er et oplagt forum for etableringen af netværk og fællesskab i ledergruppen. Det er ligeledes tydeligt at ledergruppen omkring børn og unge har brug for tid og struktur sammen, for at finde sine ben i forhold til det nødvendige tætte samarbejde omkring byens sårbare børn og unge. Der har historisk set været et meget varierende samarbejde, og det er vores mål at arbejdet omkring udviklingen af et fælles børnesyn kan være med til at stabilisere og udvikle samarbejdet på tværs indenfor dette område. Temaet var grænser og grænsesætning, et tema som man nok ikke bliver færdig med at behandle lige med det samme. I tilslutning til dette tema kommer emner som indberetning, tavshedspligt, dobbeltroller som myndighed og bemyndigende hjælper op. Altsammen temaer som bliver en del af arbejdet den kommende sæson.

Skoleudvikling:

Vi har nu fået etableret en tæt og tillidsfuld kontakt til den lokale skole. Vi fungerer både som netværksopbygger i forhold til de øvrige institutioner indenfor området i byen, og arbejder sammen med skoleledelsen på at understøtte skolens rolle som kulturbærer i lokalsamfundet, og med skolens betydning for børn og unges fremtidsmuligheder. Vi har skolen med i udviklingsarbejdet omkring erhvervsudvikling i Tasiilaq i samspil med Erhvervsråd Øst (se nedenfor). Vi påregner at skulle holde en lokal erhvervsudviklingskonference hvor skolens ældste klasser også skal spille en rolle i efteråret 2021, og arbejder sammen med skolen om udviklingen af i forskellige tiltag omkring utilpassede unge i samarbejde med Igdlo. I efteråret 2021 skal vi understøtte skolens arbejde med at udvikle en model for skoleudvikling som bygger på kobling til østgrønlandsk kulturarv, og hvor vi håber at Museets samarbejde med Universitetet i Nuuk om at få området udråbt til Unesco Kulturarvs-

område kan bruges til udvikling af viden og interesse blandt skolens store elever. Vi har ligeledes kontakt med forskere fra forskningsstationen i Sermilikfjorden, som ønsker at inddrage skolen id eres kommende udviklingsproces. Her har man fået en stor bevilling fra Østrig, hvor et Universitet i samarbejde med Københavns universitet skal udvide og udvikle arbejdet. Målet for dem er blandt andet at inddrage lokalbefolkningens udfordringer og spørgsmål i deres forskning omkring snefald, iskappen, afvanding osv. Også her kan samarbejdet være med til at understøtte børnenes interesse og forståelse for at lære basisfærdigheder i skolen som kan bringe dem ind i nye interessante arbejdsfelter.

På SUSNOW's vegne

Pernille Thorup